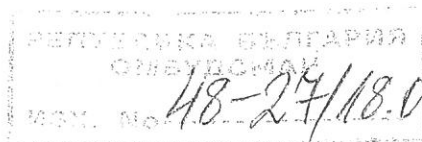

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО

Г-ЖА РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

Относно: Сигнали с искане за обявяване на противоконституционност на разпоредби от Закона за адвокатурата, както и предложения за изменение на Закона за адвокатурата

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НЕГЕНЦОВА,

В институцията на омбудсмана на Република България се проведе среща по настояване на адвокати, членове на Фейсбук общността на българските адвокати /ФОБА/. Присъстващите на срещата адвокати поставиха като основна тема пред мен необходимостта от приемането на нов Закон за адвокатурата, който да отстрани съществуващите с години проблеми след приемането му през 2004 г. и поискаха новият законопроект да бъде широко обсъден в адвокатската гилдия.

В рамките на срещата адвокатите акцентираха върху редица противоречия на сега действащия закон с Конституцията на Република България /КРБ/ и с правото на Европейския съюз, както следва:

- Липсата на съдебен контрол при дисциплинарните производства срещу редови адвокати;
- Липсата на съдебен контрол върху актове на Висшия адвокатски съвет;
- Наличието на обща забрана за реклама на дейността на адвокатите;
- Противоречие между заложения конституционен принцип на адвокатското самоуправление и неговото проявление в чл.113, във връзка с чл.122 от Закона за адвокатурата
- Липсата на възможност за избор на ръководните органи на адвокатурата по електронен път на принципа „един адвокат, един глас“;

По отношение на общата необжалваемост на актовете на Висшия адвокатски съвет и Висшия дисциплинарен съд, адвокатите отбелязаха, че съгласно Конституцията на Република България, достъпът до съд е

задължителен елемент от съдържанието на правото на защита, гарантирано в чл. 56 от Основния закон. Посочиха, че достъпът на адвоката до съд за обжалване на решенията на органите на адвокатурата, които пряко го засягат, и на наложените му дисциплинарни наказания е особено наложително. Споделиха, че българските адвокати, които не са членове на органите на адвокатурата, не само са лишени от правосъдие пред съда, но и че цялостната процесуална уредба на дисциплинарното производство срещу адвокати по Закона за адвокатурата е в разрез както с Конституцията на Република България, така и с правото на европейския съюз, както и конкретно с Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и Хартата на основните права на Европейския съюз, досежно правото на защита и справедлив процес. Според тях, редовите български адвокати са поставени в дискриминационно положение спрямо адвокатите – членове на органи в адвокатурата. Настояват Висшият адвокатски съвет да предложи законодателни промени, които да премахнат съществуващата към момента противоконституционност на Закона за адвокатурата, изразяваща се в необжалваемост пред съд на посочените актове. Обърнаха и специално внимание, че страната ни е заплашена от наказателна процедура за нарушаване правото на ЕС, именно поради липсата в българския закон на право на достъп до правосъдие на редовите адвокати при защитата на техните права.

На следващо място, бе поставен проблемът с наличието на обща забрана за реклама на дейността на адвокатите, регламентирана в разпоредбата на чл. 42 от Закона за адвокатурата. Адвокатите посочиха, че многократно са отправяли искания разпоредбата да бъде прецизирана, но това така и не се е случило. Според тях, чл. 42 противоречи изцяло на Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 12.12.2006 г. относно услугите на вътрешния пазар и приетия с оглед на транспонирането и национален Закон за дейностите на предоставяне на услуги, съгласно която: **Държавите –членки премахват всички общи забрани на търговски съобщения на регулираните професии.** Съгласно посочената Директива „търговско съобщение“ е всякаква форма на комуникация, предназначена да популяризира, пряко или косвено, стоки, услуги или имидж на предприятие, организация или лице, занимаващи с с търговска, промишлена или занаятчийска дейност, или практикуващо регулиран професия. Посочиха също, че рекламата е вид търговско съобщение, съгласно чл. 4, т. 2 от Директивата и следва и Законът за адвокатурата да се прецизира в тази му част. Наблегнаха на обстоятелството, че действащата разпоредба от Закона за адвокатурата намира добро приложение за адвокатите, които се занимават с процесуално представителство, но е изключително вреден за адвокатите, които се занимават с услуги, които са нормативно „запазени“ за адвокати, но и се извършват от други стопански субекти, например GDPR –

услуги, регистрация на фирми и други регистърни услуги, сделки с недвижими имоти, проучване на материални активи, Дю дилидънс. Посочиха, че съгласно Закона за мерките за изпиране на пари, услуги по регистрация на фирми могат да предоставят по занятие всякакви лица, а не само адвокати, с GDPR – услуги се занимават софтуерни компании, а сделките с недвижими имоти се извършват съвсем обичайно от брокери. С оглед на това адвокатите, считат че разпоредбата на чл. 42 от Закона за адвокатурата противоречи на чл. 19 от Конституцията на Република България, защото в настоящата си редакция тя лишава част от адвокатите от еднакви правни условия за стопанска дейност по отношение на редица услуги (изброени по-горе), които се извършват и от лица, които не са адвокати. По този начин адвокатите са поставени под разрешителен режим и са обвързани от разпоредбите на Закона за адвокатурата. В същото време, на пазара на юридически услуги има и други участници – търговски дружества, юристи, консултанти, брокери, счетоводители. Тези лица имат право да рекламират дейността си и това ги поставя в привилегировано пазарно положение спрямо адвокатите. **Предвид изложените аргументи адвокатите посочват, че е абсолютно наложителна промяна в разпоредбата на чл. 42 ат Закона за адвокатурата, като считат, че отмяната или частична отмяна на забраната за реклама ще има положителен ефект за адвокатурата в цялост.**

По отношение на правомощията на Общото събрание на адвокатите от страната, адвокатите -членове на ФОБА посочиха, че съгласно чл. 134, ал. 1 от Конституцията на Република България „Адвокатурата е свободна, независима и самоуправляваща се“. Съгласно ал. 2 на същия член „организацията и редът на дейността на адвокатурата се урежда със закон“. Според чл.2 от Закона за адвокатурата /ЗАдв./ „Упражняването на адвокатската професия е дейност, предвидена в Конституцията, за правно съдействие и защита на свободите, правата и законните интереси на физическите и юридическите лица“. Тя се осъществява в съответствие с принципите на независимост, изключителност, самоуправление и самоиздръжка. Основна характеристика на самоуправлението е осъществяването на същото пряко и непосредствено, както и опосредено чрез избраните органи от всички участници на Общността. Това означава, че висшият орган на адвокатското самоуправление е Общото събрание, което се провежда във всяка адвокатска колегия, както и от Общото събрание на адвокатите от страната, което се провежда веднъж годишно. На тези събрания следва всеки адвокат да може да упражни лично и непосредствено правото си на глас и правото на избор на състава на адвокатските органи, както и да бъде избран в тях

Според членовете на ФОБА обаче, разпоредбите от глава Дванадесета на ЗАдв. – „Висши органи на адвокатурата“, са в противоречие със заложените конституционни принципи на свобода, независимост и адвокатско самоуправление. Това противоречие се проявява в чл.113 от закона, в който са уредени правомощията на Общото събрание на адвокатите в страната /ОСАС/, а именно: да разглежда и приема отчетите на Висшия адвокатски съвет и Висшия дисциплинарен съд и доклада на Висшия контролен съвет; избор на членове на тези органи. Посочват, че Общото събрание на колегиите в страната приемат бюджетите на съветите на колегиите за следващата година, вземат решения за набиране на средства и за разпореждане с недвижими имоти на колегията, като техните решения са задължителни за местните адвокатски съвети и техните председатели. ОСАС няма правомощие да обсъжда и не приема бюджетите на висшите органи за финансовата година, но е натоварен с отговорността да одобрява впоследствие отчетите, включително и разходните сметки в отчета на ВАДвС. Също така не може да обсъжда и да одобрява ползването и разпореждането с недвижимо имущество, не определя встъпителните вноски и размера на членския внос, не представя становища по законопроекти, инициирани от ВАДвС или предложения за конституционни искания по чл.150 от Основния закон – изрично уредено правомощие на ВАДвС. Нещо повече, адвокатите от ФОБА споделиха, че според ВАДвС, решенията на ОСАС следва да се тълкуват като „препоръки“ на делегатите към изборния от тях ВАДвС и нямат задължителен характер. **Това според тях грубо нарушава конституционната норма и влиза в пряко противоречие с принципа за адвокатско самоуправление.**

От друга страна, адвокатите акцентираха на обстоятелството, че в чл. 122 от Закона за адвокатурата е регламентирано, че „Решенията на Висшия адвокатски съвет са задължителни за адвокатите и органите на адвокатурата“, като се включват всички нейни органи, включително и Общото събрание. Така на практика, ОСАС не може да приема задължителни за ВАДвС и органите на адвокатурата решения, но ВАДвС може да приема задължителни за ОСАС решения, които общото събрание не може да контролира и ревизира. Според тях, тук вече става въпрос за директно погазване на принципа на адвокатското самоуправление и подмяната му с бюрократично управление от избрани на делегатски принцип адвокати.

Предвид гореизложеното, становището на адвокатите на ФОБА, както и тези изразени от делегатите на няколко колегии на последното ОСАС е, че има сериозно противоречие между заложения конституционен принцип на адвокатското самоуправление и неговото проявление в разпоредбата на чл. 113 и

чл. 122 от Закона за адвокатурата. В този смисъл настояват, разпоредбата на чл.113 от Закона, уреждащ правомощията на ОСАС, да бъде допълнена и да се уреди въпроса за задължителността на решенията на събранието на делегатите от страната, като изрично се предвиди, че ОСАС може да решава всички въпроси, които са от компетентността на самия Висш адвокатски съвет, като задължително следва да приема бюджетите на висшите си органи, да определя размера на встъпителните вноски и членския внос на адвокатите и да взема решения за разпореждането и ползването на общото адвокатско имущество. Настояват също да се поставят под съдебен контрол всички решения на ВАДВС, с които се упражняват права от името и за сметка на ОСАС.

По отношение на липсата на възможност за избор на ръководните органи на адвокатурата по електронен път на принципа „един адвокат, един глас“, адвокатите от ФОБА настояват да бъде въведено електронното дистанционно гласуване на изборите за всички органи на адвокатските колегии и директно електронно дистанционно гласуване за всички висши органи на адвокатурата. Адвокатите посочват, че електронно дистанционно гласуване трябва да бъде регламентирано в Закона за адвокатурата и да бъде изрично въведена забрана за гласуване чрез упълномощаване.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НЕГЕНЦОВА,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 20, ал.1, т. 2 от Закона за омбудсмана, се обръщам към Вас с искане за становище по повдигнатите въпроси за противоконституционност на разпоредби в действащия Закон за адвокатурата, както и дали тези въпроси ще намерят своето разрешение чрез подготвения Закон за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата.

Изготвил: Д. Банзавелова
Съставил: З. Ковачева